

Narkotikai miesto jaunimo kultūroje

15-oji ECAD miestų narių merų konferencija

15-oji ECAD merų konferencija vyko Lenkijos sostinėje Varšuvoje gegužės 28–29 dienomis. Kasmet vykstančiame mūsų organizacijos susitikime dalyvavo 300 delegatų, atstovaujančių 59 miestams ir 19 šalių.

ECAD nuoširdžiai dėkoja Varšuvos savivaldybei už 2008 m. surengtą konferenciją ir už didžiulį parengiamąjį darbą, leidusį konferencijos dalyviams išgirsti didelio būrio kompetentingų ir informuotų ekspertų pasisakymus. Kiekvienas ECAD merų konferenciją rengiantis miestas suteikia jai savitą kryptingumą. Šiais metais garbė rengti šį taip mūsų laukiamą renginį teko Varšuvai. Konferencijos dalyviai įsitikino, kad Varšuva tikrai išsamiai ištyrė jaunimo požiūrį į narkotikus. Varšuvoje atlikti tyrimai sudarė prielaidas viešųjų paslaugų teikėjams ir nevyriausybinėms organizacijoms rengti praktines jaunimo programas, kurias, kaip mes

tikimės, padės sumažinti su narkotikais eksperimentuojančių jaunuolių ir merginų skaičių.

Narkotikų vartojimas tarp Varšuvos jaunimo sumažėjo, ir tai išties džiugi naujiena.

ECAD labai vertina informaciją, kurią mes gavome Varšuvoje. Mes norime, kad gerąją praktiką perimtų visi mūsų miestai nariai. Kreipiuosi į mūsų miestus narius, ragindamas juos palaikyti ryšį su mūsų būstine Stokholme ir informuoti kitus miestus mūsų organizacijos narius apie jūsų vykdomas įdomias iniciatyvas ir tokiu būdu mokytis vieniems iš kitų.

Didžiausias ECAD organizacijos išteklius – tai jūs, pasišventę ir kvalifikuoti žmonės, nuoširdžiai siekiantys padėti patenkinti miesto gyventojų, dėl prazūtingo narkotikų poveikio atsідūrusių įprasto gyvenimo užribyje, poreikius.

ECAD pirmininkas Jimas Corras

Nuo redakcijos:

Informacinis ECAD biuletenis skelbia svarbiausias 15-osios ECAD miestų narių merų konferencijos delegatams perskaitytuose pranešimuose nuskambėjusias mintis. Skiriamasis šių metų konferencijos bruožas buvo tas, kad konferencijos tematika rėmėsi specialiai konferencijai Varšuvos savivaldybės užsakyto sociologinio tyrimo, kurio pagrindu ketinama formuoti miesto narkotikų politiką, rezultatų aptarimu. Visas tyrimo ataskaitos tekstas, kai kurie pranešimai ir prezentacijos pateikiamos ECAD tinklalapyje adresu: www.ecad.net (nuorodoje „Conference papers“). Ten pat patalpinta ir fotogalerija.

Šiam biuletenio leidimui mes parengėme ir pasisakymų, kurie padės atsakyti į pagrindinius diskusijos metu ekspertų aptartus klausimus, ištraukas.

„ Su narkotikais susijusių problemų sprendimas reikalauja didžiulio ryžto, energijos ir atkaklumo iš visų mūsų, kurie nori, kad neliktų šios pūliuojančios socialinės žaizdos, nuodijančios vietas bendruomenių gyvenimą visoje Europoje. Tęskime mūsų kovą, nes mes kovojame už teisingą reikalą. Garsus Korko lordas meras Terencas McSweeney'is rašo: „Laimi ne sudavęs stipriausią smūgį, o atkakliausias“. Būtent ši dvasia – pasitikėjimo dvasia įkvėpta aiškaus matymo, kad ECAD pradės šešioliktuosius tarnystės mūsų pagalbos reikalingiems žmonėms metus.

Jimas Corras

Pastaba

Nuo tada, kai kovo mėnesį iš savo pareigų atsistatydino Tomas Hallbergas, vykdomojo direktoriaus pareigas eina Åke Setréusas. Šias pareigas jis eis iki rugpjūčio 11 d., kai jį pakeis naujai paskirtas ECAD direktorius Jörgenas Svidénas.

Spaudos konferencija

Svarbiausias klausimas spaudos konferencijoje, kurioje dalyvavo Barbara Fatyga, Włodzimierz Paszynski ir Åke Setrėjus, buvo

metus ir labai veiksmingo jaunimui skirto prevencinio darbo rezultatas. Dar vienas veiksnys,

„moralinė panika“, kuri, pasak ekspertų, apibūdina Lenkijos žiniasklaidos požiūrį į šią problemą. Lenkijos žiniasklaida, jų žodžiais, išpūtė narkomanijos paplitimą tarp jaunimo ir nepakankamai įvertina pavojų, kurį Varšuvos jaunimui kelia neteisėtų narkotikų vartojimas.

Profesorė **Barbara Fatyga** pristatė susirinkusiems žurnalistams tyrimo metodiką ir svarbiausias jo išvadas. Ji nurodė, kad su „jaunimo ir narkotikų“ klausimu susijusi „moralinė panika“, apėmusi Lenkijos visuomenę, iš dalies yra pačios žiniasklaidos suformuotas fenomenas. Už socialinę politiką atsakingas Varšuvos vicemeras **Włodzimierz Paszynski** pakomentavo tyrimo rezultatus miesto administracijos požiūriu. Jis pabrėžė, kad narkotikų vartojimo tarp Varšuvos jaunimo sumažėjimas vertintinas kaip savivaldybės veiklos per pastaruosius

paskatines vartojimo sumažėjimą, miesto administracijos atstovo nuomone, yra bendras ekonominės ir socialinės padėties Lenkijoje stabilizavimasis. „Mes perėjome į tam tikrą gyvenimo „sunormalėjimo“ etapą ir toliau dirbsime savo darbą nepasiduodami jokiai panikai,“ – sakė Włodzimierz Paszynski.

ECAD direktoriaus pareigas einantis **Åke Setrėjus** atkreipė žurnalistų dėmesį į kitą konferencijos darbotvarkės klausimą – nuo kanapių priklausomų asmenų reabilitaciją. Jis paminėjo Švedijoje atliktus tyrimus, kurie rodo, kad nuo kanapių priklausomų asmenų reabilitacija yra veiksminga ir universaliai pritaikoma priemonė. Reabilitacijos metodai praktiškai taikomi visuose Švedijos regionuose, nurodė ECAD direktorius, ir yra vilties, kad jie paplis po visą Europą.

ECAD plenarinė sesija

Tradiciškai ECAD plenarinė sesija rengiama pirmosios metų konferencijos dienos pabaigoje. Ne išimtis buvo ir Varšuvos konferencija. Daugybė delegatų dalyvavo diskusijoje apie būsimų ECAD konferencijų rengimo formą. Pavyzdžiui, keli pranešimus skaitė dalyviai pažymėjo, koks svarbus yra metų forumas – juk metų konferencija yra svarbiausia informacijos mainų priemonė ir sprendimų priėmimo organas mūsų tarptautinėje organizacijoje. Naujų narių priėmimo ceremonija ir Stokholmo rezoliucijos pasirašymas taip pat yra reikšmingi įvykiai, kurie, ECAD narių manymu, turėtų vykti kasmet rengiamuose susitikimuose. Delegatai taip pat išreiškė norą, kad ECAD konferencijose būtų skiriama daugiau dėmesio tarptautinių ekspertų pranešimams ir visoms šalims aktualioms klausimams. Tai rodo, kaip svarbu rasti to, kas naudinga pačiam miestui, organizuojančiam konferenciją, ir platesnės perspektyvos, siekiant pateisinti mūsų tarptautinių narių lūkesčius, pusiausvyrą.

Tyrimas

Konferencijos darbotvarkėje daugiausia dėmesio buvo skiriama tyrimui, kurį atliko Varšuvos universitetas,

bendradarbiaudamas su Varšuvos technologijos institutu. Tyrimo užsakovas buvo Varšuvos savivaldybė.

Svarbiausieji projekto tikslai

- Varšuvos jaunimo gyvenimo standartizavimas;
- rizikos, susijusios su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu, nustatymas atsižvelgiant į atitinkamų jaunimo grupių gyvenimą;
- dirbančių su jaunimu, priimančių sprendimus ir (ar) viešai pasisakančių šiuo klausimu ir, svarbiausia, organizuojančių ir praktiškai įgyvendinančių prevencines priemones suaugusiųjų kvalifikacijos įvertinimas;
- tarptautinei ECAD konferencijai skirtos diskusijų medžiagos, socialiniu ir kultūriniu požiūriu pagrindžiančios prevencinę veiklą tarp Varšuvos ir kitų ECAD miestų jaunimo, rengimas.

Tyrimo autoriai profesorai:

Barbara Fatyga ir **Przemysław Zieliński**

Visas tyrimo tekstas paskelbtas ECAD tinklalapyje adresu: www.ecad.net („Conference papers“).

I Viešoji diskusija

Dėl Varšuvos jaunimo tyrimo

Björgas Månumas Andressonas: „Labai gerai, kad mes iškėlėme moralės panikos dėl jaunimo ir narkotikų klausimą. Panikos aplinka ne tik įvaro baimės žmonėms, bet ir turi ilgalaikių padarinių: visuomenė verčiama pirmiausia spręsti menamas problemas“.

Georgijus Zazulinas, ECAD

atstovybė Rusijoje: „Tai labai aktualus tyrimas. Jis svarbus visai mūsų organizacijai. Mes dažnai remiamės JT narkotikų konvencijomis, kurios sudaro mūsų darbo branduolį. Tačiau neturėtume pamiršti JT vaiko teisių konvencijos, kuri įpareigoja mus ginti vaikus nuo neteisėtų narkotikų. Šis tyrimas aktualus, nes jis išryškina mūsų darbo trūkumus. Jis parodo, kokiose srityse mes galime nutiesti tiltus tarp jaunimo ir žmonių, kurie dirba su jaunimu“.

„Kai kurie pasisakiusieji ragino mus atsisakyti mūsų darbo ideologizavimo. Aš manau, kad mums nereikėtų baimintis ideologijos, nes tarp ideologijos ir mokslinio požiūrio nėra jokių prieštaravimų. Ideologija – tai pagrindas, kuriuo remdamiesi mes vykdome savo kasdienes pareigas ir priimame sprendimus. Mūsų srityje tokios sąvokos kaip neideologizuoti „pliki faktai“ ar, kitais žodžiais, faktai, nepriklausomi nuo bet kokios vertybių sistemos, yra gryniausia nesąmonė“.

Włodzimierz Paszynski, Varšuva: „Mūsų konferencijos, kuri remiasi Varšuvoje atliktu vietos tyrimu, tikslas – parodyti tokios mąstysenos ir tokio požiūrio į narkotikų problemą pavyzdį savivaldybei. Tyrimas padės mums formuoti savo politiką. Manome, kad visos naujos iniciatyvos turėtų remtis patikimais tyrimais, kurie būtų ne vien sausų faktų, kiek neteisėtų narkotikų pavyko konfiskuoti, rinkinys“.

„Norint parengti jaunimui skirtas programas, būtina žinoti, kokia yra mūsų tikslinė grupė. Vaizdžiai tariant, turime išsiaiškinti, kokį jausmą naudosime. Išsirengęs į žvejybą, rinkis jausmą, kuris patinka žuviai, o ne tau“.

Barbara Fatyga, Varšuva: „Tai nebuvo išimtinai akademinis tyrimas, mes dirbome glaudžiai bendradarbiaudami su nevyriausybinėmis organizacijomis ir kitomis suinteresuotomis šalimis. Atliekant tyrimą daugiausia dėmesio skirta santykių bendruomenėse ir tarp artimųjų gerinimo klausimui. Daugelis kitų pranešėjų taip pat pabrėžė, kad šių ryšių nutrūkimas lemia daugelį problemų, su kuriomis susiduriama šiandien. Tačiau Lenkijoje artimųjų ryšiai tebėra glaudūs. Šiuo atžvilgiu Lenkijos visuomenė skiriasi nuo Vakarų Europos. Būtina atkurti ryšius tarp jaunimo ir su jais dirbančių žmonių“.

II viešoji diskusija

Jaunimo priklausomybės nuo narkotikų problema pačių jaunų žmonių, specialistų praktikų, mokslininkų ir žurnalistų akimis

Tomas Lundqvistas: „Su judėjimu už narkotikų politikos liberalizavimą reikia kovoti jo paties metodais – kaltinti nehumaniškumu, tuo, kad jis siekia atimti mums protą“.

„Šiandien daugelis pradeda eksperimentuoti su marihuana nesulaukę aštuoniolikos metų. Kanabinoidai – psichoaktyviosios medžiagos marihuanoje veikia žmogaus komunikacinius gebėjimus, gebėjimą priimti sprendimus formuoja ekranuojančias „teflonines smegenis“, prie kurių niekas nelimpa. Mūsų smegenys formuojasi iki 22 metų. Marihuana mažina dar visai jauno žmogaus gebėjimą susikaupti, t. y. jo kognityviosios strategijos pasirinkimą. Rūkant marihuaną 2–3 kartus per savaitę, smegenų aktyvumas sumažėja dviem trečdaliais“.

Pelle Olssonas: „Labai svarbu, kokią pasirenkame politiką. Gal vertėtų susimąstyti, kodėl nėra tokios organizacijos – „Tėvai Už narkotikus“? “

„Sužinojome, kad Lenkijos žiniasklaidoje sukelta moralinė panika. Vakarų Europoje vyksta priešingi procesai: žiniasklaida trimituoja, kad narkotikai nepavojingi, kad turime susitaikyti su jų egzistavimo faktu“.

„Mano galva, požiūrio į narkotikus ir marihuanos vartojimą klausimas yra esminis formuojant narkotikų politiką daugelyje tiek Rytų, tiek Europos šalių“.

Włodzimierz Paszynski, Varšuva: „Žiniasklaida Lenkijoje eksploatuoja narkotikų temą, siekdama sudominti visuomenę ir atkreipti į save dėmesį. Tačiau mes turėtume diskutuoti ne apie narkotikų legalizavimą ir perdėm neideologizuoti šios temos“.

Aglantzios (Kipras) mero Andreaso Petrou indėlis

2006 m. Nacionalinio narkotikų stebėsenos ir informacijos centro atliktos apklausos duomenimis, nelegalias narkotines medžiagas tarp jaunimo bent kartą vartojo:

	Vyrai	Moterys
Kanapes:	10,6 proc.	2,6 proc.
Ekstazį:	2,8 proc.	0,3 proc.
Amfetaminą:	1,4 proc.	0,3 proc.
Kokainą:	1,9 proc.	0,4 proc.
Heroiną:	1,4 proc.	0,4 proc.
LSD:	1,6 proc.	0,3 proc.

Tyrimas, atliktas 2004 m., parodė, kad praėjusiais metais marihuaną vartojo apie 4 proc. jaunų žmonių (18–21m.). Kitų narkotikų vartojimas neviršijo 0,6 procento.

Pasak pranešimų, kokainas buvo plačiausiai vartojama narkotinė medžiaga. Jį vartojo 684–966 asmenų, o tai sudaro 0,25–1,8 atvejo tūkstančiui 15–64 metų gyventojų.

Per trejus metus (2004–2007 m.) registruoti 69 mirties atvejai dėl perdozavimo ar probleminio narkotikų vartojimo.

2006 m. dėl gydymo kreipėsi 560 narkotikų vartotojų, o 2005 m. jų buvo 423.

ECAD Varšuvos konferencija, antroji diena

Maria Tatarska, Narkotikų priklausomybės prevencijos fondas: prevencijos programų įgyvendinimas:

„Vienas svarbiausių prevencinių programų ramsčių yra švietimas pačiose savitarpio grupėse. Programas vykdo jauni lyderiai, visuomeninių judėjimų atstovai, propaguojantys sveiką gyvenseną ir taip skatinantys atsisakyti rizikingos elgsenos. Jie dirba populiariose jaunimo susibūrimų vietose, diskotekų salėse, skirtose pailsėti nuo šokių, diskotekų metu, naktinių barų kioskuose. Darbo formą jie pasirenka laisvai. Laisvalaikio organizavimas yra svarbiausia prevencinio darbo dalis. Jau daugelį metų tarp jaunimo didelio populiarumo susilaukia teatras, gatvės spektakliai, šviečiamieji būreliai, kurių metu rengiamos viktorinos, redaguojami informaciniai biuleteniai ir t. t.“

Mirosława Straburzynska, Priklausomybės ligų centras: Gydomo ir žalos mažinimo metodai:

Gydymo praktiką gali taikyti tik akredituotos gydymo įstaigos. Dar aštuntajame dešimtmetyje į priklausomybės nuo narkotikų problemą Lenkijoje imta žiūrėti kaip į rimtą grėsmę visuomenei. Jau tada bandydamos pastoti kelią šiai grėsmei nevyriausybinių organizacijų ėmė steigti gydymo įstaigas. Tačiau jų veikla negali būti laikoma „gydymu“, nes jos nėra formaliai įteisintos gydymo įstaigos. Šiandien nemaža nevyriausybinių organizacijų įsteigtų dienos priežiūros centrų siūlo įvairias kovos su priklausomybe formas – grupės ir šeimos terapiją, kurios tikslas – visiškai priklausomybės atsikratymas. Žalos mažinimo programos taip pat daugiausia vykdo nevyriausybinių organizacijų. Jos tampa vis populiareesnės, nes įgyvendinamos gatvėse ir

jaunimo susibūrimo laisvalaikio vietose. Šios programos skirtos jaunimui, jų šeimoms ir su narkotikais eksperimentuojantiems jaunuoliams.

Švirkštų keitimo programą Lenkijoje vykdo dvi organizacijos. Mano manymu, žalos mažinimo filosofiją galima apibūdinti kaip pragmatizmą. Tai reiškia, kad mūsų užduotis – išsiaiškinti, ko nori pacientas, ir gydyti tuos, kurie nori gydytis.

Varšuvos savivaldybė išsiklauso į mūsų nuomonę. Ji taip pat finansuoja mūsų programas, atsižvelgdama į jų veiksmingumą. Šiandien vietos valdžia geriau suvokia narkomanijos problemą nei kada nors anksčiau. Mums svarbu turėti galimybę užsiimti naudingų programų lobizmu. Miestas savo ruožtu turi pajusti, kad dirbame visuotinės gerovės vardan.

Katarzyna Sikorska, Socialinės priežiūros asociacija: poreabilitacinis laikotarpis

Per 80 proc. mūsų paslaugomis besinaudojusių klientų sėkmingai baigė gydymą. Programas vykdo keturios mūsų tinklui priklausančios organizacijos. Mūsų filosofija pasikeitė – šiandien greta kitų formų siūlome ir medikamentinį gydymą.

Mūsų tikslas – parengti mūsų programose dalyvaujančius žmones savarankiškam gyvenimui. Mokome juos paprastai ir normaliai gyventi, tapti visuomenės dalimi. Mes ne tik siūlome reabilitaciją, bet ir mokome juos paprasčiausių dalykų, kurie yra neatsiejama gyvenimo dalis, pavyzdžiui, pasirašyti darbo ar nuomos sutartį. Siekiame, kad išėję iš reabilitacijos centrų klientai kuo mažiau justų socialinės atskirties padarinius. Svarbiausias mūsų tikslas – kiek įmanoma sumažinti atkryčio tikimybę.

Kvietimas į pasaulinę merų konferenciją

Man teko garbinga ir maloni pareiga pakviesti jus į 2009 m. vasario 5–6 d. Geteborge vyksiančią Pasaulio merų konferenciją. Ši konferencija taip pat bus 16-oji ECAD merų konferencija.

Geteborgas daug dėmesio skiria tarptautiniam bendradarbiavimui, ypač kovos su nelegaliais narkotikais srityje. Nuo pat ECAD įsteigimo 1994 m. Geteborgas yra aktyvus jos narys. 2009 m. konferencijoje bus paminėtos 100-osios tarptautinės konferencijos Šanchajuje (Kinija), kurioje buvo svarstoma pirmoji konvencija dėl narkotikų, metinės. Konvencija buvo priimta po trejų metų – 1912 m. Pasaulio narkotikų sindikatai vykdo neteisėtą veiklą nepaisydami valstybių sienų. Todėl kova prieš narkotikus negali būti veiksminga be aktyvaus pasaulio bendrijos bendradarbiavimo visais lygiais. Šiame darbe labai svarbus vaidmuo tenka JT narkotikų konvencijai. Kai kurių šiandien laikomų neteisėtais narkotikų legalizavimo šalininkai stengiasi išnaudoti į artėjančią JT Generalinės asamblėjos narkotikų klausimais (2009 m. kovas) sesiją, kad prastumtų šios konvencijos pataisas.

Vienas iš svarbiausių Pasaulinės merų konferencijos ir 16-osios ECAD miestų narių konferencijos tikslų – pademonstruoti platų ir įtikinamą visuomenės JT narkotikų. Mūsų mieste susirinks konferencijos dalyviai ir pranešėjai, atstovaujantys daugeliui pasaulio šalių ir tarptautinių organizacijų. Naudodamasis proga kviečiu jus atvykti į Geteborgą 2009m. vasario 5–6 dienomis. Mūsų miestas puikus net žiemą, laukiame jūsų!

Carina Liljesand, Geteborgas vicemeras

ECAD is Europe's leading organization promoting a drug free Europe and representing millions of European citizens. ECAD member cities work to develop initiatives against drug abuse supporting the United Nations Conventions.
Has your city joined ECAD?

ECAD Head Office
European Cities Against Drugs
ECAD, Stadshuset
105 35 Stockholm, Sweden
Tel. +46 850829363 Fax +46 850829466
E-mail: ecad@ecad.net www.ecad.net

ECAD Regional Office in Russia

www.ecad.ru
zazulin@ecad.ru
+7 812 328 96 65

ECAD Regional Office in Latvia

Tel. +371 6510591
www.ecad.riga.lv andrejs.vilks@rcc.lv

ECAD Regional Office in Bulgaria

www.ecad.hit.bg/home.html
doctor_ivo@abv.bg
+359 5 684 1391

ECAD Regional Office in Turkey

www.ibb.gov.tr/ecad ecad@ibb.gov.tr